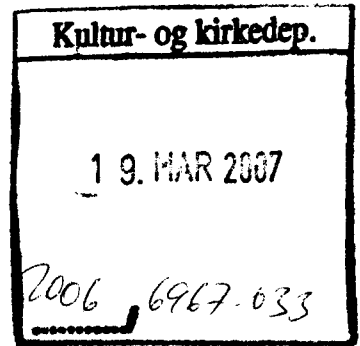

Norsk Lyd og blindeskriftbibliotek
NLB

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 2006/06967

Vår ref:

Dato: 16.03.2007

HØRING – forskrift til åndsverkloven

Vi viser til brev fra Kultur- og kirkedepartementet av 9. januar 2007.

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) vil uttale seg om bestemmelsen om eksemplarframstilling til bruk for funksjonshemmede, jf. åndsverkloven § 17a, endringsforslag § 1-10.

Åndsverklovens § 17a om eksemplarframstilling til bruk for funksjonshemmede er endret for at flere grupper av funksjonshemmede skal kunne nyte godt av bestemmelsen. I forbindelse med lovendringen er det imidlertid ikke gitt noen klar definisjon av begrepet funksjonshemmede. Departementets uttalelser i Ot.prp. nr. 46 (2004-2005) ser ut til å innebære at lesehemming, som ikke kan dokumenteres ved diagnostisert dysleksi, ikke kommer inn under begrepet funksjonshemmede.

Endringsforslag § 1-10, første ledd, følger opp lovendringens intensjon om at flere grupper funksjonshemmede kan få tilgang til tilrettelagt materiale, men heller ikke endringsforslaget gir noen nærmere definisjon av innholdet i begrepet funksjonshemmede. NLB ser særlig behov for at begrepet lesehemmede blir nærmere definert.

Det må i forskriften unngås bruk av formuleringer som kan åpne for tolkningsmuligheter som begrenser funksjonshemmedes tilgang til tilrettelagt litteratur på en slik måte at det kommer i strid med åndsverklovens § 17. NLB ser det likevel som nødvendig med en klargjøring av hvilke grupper funksjonshemmede fribruksregelen omfatter. Spesielt gjelder det i forbindelse med utarbeidelse av kriterier for studenters rett til å få produsert tilrettelagt pensumlitteratur ved NLB.

For brukergruppene og de institusjoner som skal praktisere reglene, vil en klar, men snever, avgrensning gi forutsigbarhet. Samtidig kan grupper som kan ha et relevant behov bli utestengt. En klar og vid avgrensning, vil åpne for flere grupper, men vil stille store krav til ressurser og produksjonskapasitet. En utydelig avgrensning vil utsette den reelle avgjørelsen om hvilke grupper som skal falle inn under ordningen. NLB understreker behovet for en klargjøring av hvilke grupper av funksjonshemmede som skal omfattes av fribruksregelen.

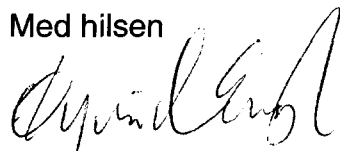
I dag er praktiseringen at synshemmede studenter har rett til å få produsert tilrettelagt studielitteratur. Dersom endringene i åndsverklovens § 17a, endringsforslag § 1-10 innebærer at større grupper funksjonshemmede kan ha rett til å få produsert tilrettelagt pensumlitteratur, vil det være nødvendig å følge opp med økte bevilgninger til dette formålet.

I endringsforslag § 1-10, første ledd, er betegnelsen "utlån" endret til "bruk". Det er i tillegg tatt med en tilføyelse om at eksemplarframstillingen også omfatter maskinlesbart eksemplarer. Dette er en presisering av at utlånsadgang også omfatter digitale distribusjonsmåter. NLB er i dag bundet av et avtaleverk som begrenser adgangen til fullt ut å kunne utnytte de muligheter digitale distribusjonsmåter gir. Avtalen med LINO innebærer at NLB betaler for et avtalt antall kopier av lydboken, selv om denne ligger lagret på en fil, og det i prinsippet ikke ligger noen begrensninger i antall eksemplarer *tilgjengelig* for utlån.

For å kunne gi alle våre brukergrupper best mulig tilgang til tilrettelagt materiale, ønsker NLB at det blir tatt initiativ til utarbeidelse av ny modell for betaling av vederlag til opphavsmann. Denne modellen bør ta utgangspunkt i at målgruppen er avgrenset, og at det derfor ikke er nødvendig å legge inn en begrensning i forhold til antall eksemplarer som er tilgjengelige.

Det ville vært ønskelig at endringsforslag §1-10 sa noe om hvordan tilretteleggerinstitusjonen skal sikres tilgang til digitalisert materiale fra andre institusjoners samlinger. NLB ser at det kan eksistere et motsetningsforhold mellom bestemmelsen i åndsverklovens § 16, endringsforslag § 1-3, og muligheten for å stille til disposisjon tilrettelagte eksemplarer av digitalt materiale for våre brukere.

Med hilsen

Øyvind Engh
direktør

